

De jonge leugen

Esther Gerritsen

De jonge leugen

Esther Gerritsen
06-02-1974

We zitten tegenover elkaar in jouw verpleeghuiskamer. Mijn stoel naar jouw bed gekeerd. Over twee dagen zul jij dood zijn. Dat weten we nu niet. Het gaat tegen alle regels in, om die zin achteraf toe te voegen. Om die gedachte in dit moment te stoppen. Het is ook niet waar. Op dit moment ben je niet 'over twee dagen dood'. Het is een geweldsdaad om over onze laatste ontmoeting te spreken alsof het onze laatste ontmoeting is. Zoals jij het ook niet accepteert als een verpleegster spreekt over 'uw laatste vakantie'. Alsof de uitkomst van je leven wordt berekend, nog voor het einde ervan. Deze uren, dagen, weken of maanden misschien wel, reducerend tot loze extra's.

Ik ben vanuit een lawaaiige warme straat dit gebouw binnen gerend. Ik ruik naar buitenlucht en snelheid, en neem dat allemaal mee jouw kamer in. Je zoent mijn wangen en zegt dat ze fris zijn. Jouw warme kamer is voor mij dicht bij de straat waar ik net nog was. Jouw glimlach bij het beroeren van mijn wangen doet me geloven dat voor jou die straat even dichtbij is. Dat het geen verschil maakt, dat jij deze kamer al in geen maanden hebt verlaten. Even voel ik me jong, nu ik zo gehaast ben binnen gerend, en nog nahijgend op de stoel tegenover je zit. Dat duurt niet lang. En ik denk: ik ben de jonge leugen.

Ik draag een zomerse jurk. Paars, met een open rug. Jij complimenteert me en je complimenten maken me verlegen. Het zijn en blijven de complimenten van een man. Je bent het type oude man, dat bij het instappen van de tram dames voor laat gaan. De oude man voor wie je het niet waagt je plaats af te staan, omdat je hem in zijn mannelijkheid zou beledigen. Nu verpleegsters, jonger dan ik, jou verschonen, en jij dat gelaten toestaat, maken jouw complimenten me nog steeds verlegen. Jij bent een man, ik ben een vrouw, en de vijftig jaar die tussen jouw en mijn geboorte lagen, zijn een detail. Of zelfs een leugen, ga ik geloven, als ik maar lang genoeg aan jouw bed heb gezeten, of gewoon nu al, als je naar me lacht, giechelt bijna. Omdat het toch grappig is, hoe jij de oude zieke speelt, en ik de jonge bezoeker.

We praten over de mensen die stierven. Nee, dat vind je niet naar, beloof je. Eerder vertrouwd, nu het zo dichtbij is. Je vraagt mij hoe dat bij mijn vader ging, die jou in deze ziekte voorging. Was hij nog bij bewustzijn? We praten over die laatste uren alsof we er beiden nieuwsgierig naar zijn, beiden even onwetend zijn, en het nog maar de vraag is wie van ons twee binnenkort de antwoorden weet. Jij vertelt me hoe het is, als een vreemde je wast. Hoe veel er op een dag in één kamer kan gebeuren. Je vertelt het me alsof je ontdekkingen doet. Nieuwsgierig elke nieuwe dag gadeslaat, en je onbezorgd afvraagt welke lichamelijke functie nu weer zal uitvallen.

Ik laat me meevoeren door jouw woorden. Ik ben helemaal in jouw kamer. In jouw leven. Als ik straks naar buiten stap, zal ik verbaasd zijn, dat ik uit die kamer gebroken ben. Hierbinnen ben jij de wereld, en verlang ik naar niets anders. Ik luister aandachtig naar je, alsof je me een spannend verhaal vertelt en ik wacht op het einde van dat verhaal. Alsof je me zo zult zeggen: ...en toen... toen stierf ik en ik zal je vertellen hoe dat was. Je draagt me over onneembare drempels. Jouw woorden worden mijn gedachten en ik knik. Ik lach. Ik beaam. Ik snap. Alsof ik het ben die hier ligt, en jij straks naar buiten zult lopen.

Maar één keer heb ik je ongemak gezien. Je hebt me er wel over verteld, maar ik heb het maar één keer zelf mogen zien. Het was toen je mijn kind voor het eerst zag. Hij was zes dagen oud. Zijn naam was nog nieuw. Je keek naar hem, toen hij jammerde vanwege de hitte. Ik zag je mondhoeken naar beneden trekken op een manier die ik niet van je kende. Je probeerde te verzitten, maar je rug deed pijn en ik zag het. Net zo vertrok Thomas zijn mond en hij kermde. Ik zat daartussen en was toeschouwer van het veel te grote contrast. Dat ongemak van het einde en het ongemak van het begin. Ik vond het een smakeloos tafereel, een te bedachte film scène. En ik was beledigd. Mijn kind was op dat moment een symbool, een pijnlijk teken. Geen mens. Dat duurde niet lang. Het was nog voor Thomas een bekende voor je werd, voor hij ophield een toonbeeld te zijn en Thomas werd, voor hij naast je op je bed sliep. Wij weer deden alsof

we allemaal hetzelfde waren en mijn jong zijn gewoon weer een leugen werd.

Nu je weg bent, jouw kamer is leeggeruimd, moet ik mijn best doen om niet te vergeten dat we niet zo verschillend zijn. Dat jouw dood je niet tot een ander heeft gemaakt. Nu jouw lichaam andere vormen heeft aangenomen, jouw geest ijler is geworden dan ooit, nu moet ik zoveel meer doen om jouw leven te zoeken. Overal nu. Niet meer gewoon op afdeling 6b. Niet tegenover mij. Al wil ik je bellen en zeggen: na je dood zie ik je weer. Toch? Kun je volgende week? Dan vertel je me hoe dat was, sterven, en zeg je me dat het niet zoveel anders is dan beginnen. Opstaan. Leven. Want ik ben niet jong. Jij bent geen ander. We zitten tegenover elkaar. Over twee dagen ben jij niet dood. Dit is niet de laatste keer. +

